

Tero Liete

Pekan Päivät 28.6.2025

Hyvät Fiiat ja Pekat, kutsuvieraat, paljasjalkaiset, tullista tulleet ja sitä kautta menneetkin. Minulla on ilo tuoda terveiset isolta kirkolta Vanha Raahe ry:n nimissä. Joku sanoi, että tuon terveiset yhdistyksen nuorison edustajana, mitä ensin hämmästelin, kunnes huomasin, että muut är-yylläisethän taitavatkin olla niitä perustajajäseniä, yhdistyshän perustettiin 1937 ja minä jään eläkkeelle vasta ensi viikolla, joten tähän on pässinlihaa, nuorison edustajia ollaan.

Ikääntyneitten porukoissa saati sitten liki eläkeläisten juhla- ja muissakin puheissa sorrutaan usein nostalgian syövereihin, jorisemaan siitä, kuinka kaikki oli ennen paremmin, nuoriso osasi käyttäytyä ja valtion johdossakin oli kyvykkäämpää väkeä ja epäilenpä teidänkin nyt pelkäävän, että nyt se tuokin jaarittelee ”oi niistä ajoista kun vesi haettiin Jaakopinlähteestä ja purjelaiva-armada ylsi Pikkulahdelta horisonttiin saakka, mutta älkääs peljätkö, eivät nuo asiat ole päällimmäisenä mielessä, minähän olen nuorison edustaja. Suurempi murhe minun sukupolvelleni on se, ettei Palokunnankatua pääse suoraan Fellmannille vaan joutuu väkisin Prismaan!

Mutta vakavammin: kyllä se niin taitaa olla, että meidät ihmiset on sellaisiksi luotu, että vanhemmiten ne negatiiviset asiat hämärtyvät ja haihtuvat ja hyvä niin, mutta melkeinpä hämmästyin tuossa raahemuistoja kelailllessani sitä, kuinka harvassa jollei nyt ihan kokonaan kadoksissa ne tummemmat muistot täällä eletystä ajasta ovatkaan. Ekat 20 vuotta Raahessa, ehkä tärkeimmät tai ainakin yhtä tärkeät kuin yli kaksi kertaa pitempi aika maailmalla. Mutta kerran raahelainen aina raahelainen, mies voi lähteä raahesta mutta raahe ei miehestä ja mitä näitä muita kliseitä onkaan. Mutta jos on Gellmannilla syntynyt, siinä vieressä seminaarilla koulunsa aloittanut ja Rautaruukilla kesätöitä tehnyt, niin miten siitä helsinkiläiseksi muka kasvaisi, no ei mitenkään.

Miten raahelaisesta sitten kasvoi radiotoimittaja ihan valtakunnanverkkoon, sanokaapa se! Tai minä sanon, kyllä ne täällä musiikki-intoilun juuret kylvettiin. Radiota kuunneltiin innokkaasti ihan kakarasta, tädillä ja tulevalla miehellä oli hieno radio, jossa oli sisäänrakennettu singlesoitin. Sinne saattoi tökätä Beatlesin This boy'n tai Eino Grönin Seinillä on korvat ja mahtavalta kuulosti. Uusi taivas aukesi, kun jossain kymmenen vuoden huiteilla isä heltyi ostamaan kelamankan ja harvat radion popmusiikkiohjelmat päivystettiin tiiviisti sormi pause-näppäimellä äänitysvalmiudessa.

Hyvällä tuurilla joskus Bio Huvimyllyn kulmilta kuului outoja: sähköisesti vahvistettua musiikkia, olisko ollut Windows tai peräti Lievä Mielenhäiriö! Pikkuhiljaa kaveripiirissä alkoi olla vakavampiakin pelimanninalkuja ja peräti bändiviritelmiä. Naapurin Jukalla, Sovion Maralla ja kumppaneilla oli Wiinan Kauhistus joitten treenejä pääsi Raahelan kellariin joskus kuuntelemaan ja totta kai oli järkevää raahata soittokamat viikoksi myös meille Saaristokadulle, kun vanhemmat lähtivät reissuun. ”Taitaa olla Lieteen porukat matkoilla, kun möykkä kuuluu Kallion kioskille asti” oli naapuri Haikaran Risto kuulemma todennut. Oma soitto oli hetken intoilusta huolimatta tuhoon tuomittua, vaikka koulussa Poksi yritti avustaa toivotonta tapausta. Etäisesti tutulta kuulostanut Biitlesien And I love her -kappaleen teeman irvikuva taisi jäädä suurimmaksi saavutuksekseni tuolla saralla.

”Tämä Meren rannan pieni kaupunki oli jokseenkin syrjässä suuren maailman valtateistä. Harvoin sinne eksyi vieras vaeltaja”. Näin totesi Samuli Paulaharju ja oli oikeassa. Vieraita vaeltajia oli mentävä katsomaan naapurikuntiin ja kun ensimmäiset kaverit tulivat ajokortti-ikään niin kyllä sitä rampattiinkin. Saloisten seurantalo ja Limingan nuorisoseura olivat talvisin vakiopaikat, kesällä Merimaja, Mäntylampi ja Ruokolahti ja oi autuus, kun alkoi kotimaisten festivaalien kulta-aika. Kaikki kävi: Pori jazzista Kaustisen kansanmusiikkijuhliin, Ruis-Saapasjalka- Tulivuori- ja Provinssirokeista nyt puhumattakaan. Nälkä oli kyltymätön ja välipaloiksi kelpasivat kavereitten kanssa tehdyt levyjen kimppatilaukset Epe’s Music Shopista Tampereelta. Todellakin, Philips kelamankan oli korvannut todellinen vanhempien pisteitä nostanut hankinta: hieno Radionette-stereoyhdistelmä, jonka isä toi Ruotsista. Laite seinään ja kiireesti hätyyttämään Jouni-serkkua. ”Tuo mulle joku levy, meillä on levysoitin!”. Jouni toi Dylanin Nashville Skyline, joka soi usein edelleenkin. Oman ostin muutama vuosi tuon jälkeen Pakarisen Sepolta.

Innokkaita musiikiharrastajia ja keikoilla ramppaajia Raahessa oli ei massoitain, mutta riittävästi. Härkätorin kioskilta sai brittiläiset Melody Makerit ja New Musical Expressit, joita tutkittiin sanakirja toisessa kädessä ja viimein ensimmäiset Musat ja sittemmin Soundit pystyi lukemaan ilman sanakirjaa. Luetun ymmärtämistä oli luonnollisesti testattava ja luonteva jatko vouhotukselle olivat säännölliset rocktietokilpailut toisten ongelmakäyttäjien kesken. Ja tuo harrastushan koitui sitten kohtalokseni, kun ihan kohtalaisesti sujuneitten oikeustieteen opintojen kesken silmiin sattui Soundi-lehden ilmoitus Ylen kanssa järjestettävästä rocktietokilpailusta. Raahen pojan musiikkilehdistä ammennetut opit olivat kohtalaisen hyvin muistissa ja varmaan lähempänä sydäntä kuin oikeustiede, joten niinhän siinä kävi, että viimeinen tentti oli toukokuussa 1980 ja ensimmäinen radiolähetys kesäkuussa samana vuonna. Siitä tuli muutama päivä sitten 45 vuotta. Taisi sittenkin olle ihan hyvä harrastus tuo musiikillinen penkkiurheilu. Tosin toimittajan hommatkin olivat kummitelleet mielessä, mutta ne haaveet kaatuivat kiitos Aurion Ullan, joka ei ottanut Raahen Seutuun kesätoimittajaksi kirjoitusten jälkeen. Kiitos Ulla, tie miten sillä tiellä olisi käynyt!

Näinä vuosina olen vieraillut vähintään joka kesä Raahessa ja varsinkin talvisin muualla maailmassa ja ihmetellyt vuosikymmeniä yhtä asiaa. Oli manner mikä hyvänsä, aina jostain löytyy enemmän tai vähemmän hassuja nähtävyyksiä ja turistihoukuttimia. Australiasta löytyi 10 vuotta sitten maailman vanhin vompatti. 29 vuotta. Espanjan Alicantesta taas samoihin aikoihin löytyi maailman vanhin uloste, neanderthalilaisen jätös oli 50 000 vuotta. Meillä on Raahessa maailman vanhin sukelluspuku -vanhempaa ei tietääkseni ole ainakaan todistettavasti löytynyt. Muutaman kymmenen kesää olen aina kaupunkimme päättäjiin, valtuutetuista johtajiin törmätessäni ehdottanut, että eikö kasitien varteen Pattijoelle ja Saloisiin kannattaisi laittaa erittäin ison kissan kokoinen kyltti MAAILMAN VANHIN SUKELLUSPUKU! Takaisin, että Kruununmakasiinin kävijämäärä tuplautuisi. No ehkä jo ensi kesänä se nähdään, tilinumeroni voin jättää kaupunginkansliaan. Kaveriani Putron Samulia lopuksi siteeraten: ”Raahe on hyvä, koska se on matala. Kun on matalaa, niin näkee kauemmas”.

Kiitos ja hyvää kesää!